

Euroopa Maaelu Arengu
Põllumajandusfond:
Euroopa investeeringud
maapiirkondadesse

Evelin Hillep

Nõunik

evelin.hillep@agri.ee

Teravilja Foorum

Kuidas tagada tõhus taimekaitse tulevikus?

Roheleppest, teatud toimeainetest, uutest suundadest

Kas kurss või lepe?

„Ma soovin, et Euroopa rohelisest kokkuleppest saaks Euroopa tunnusmärk.“
Euroopa Komisjoni president Ursula von der Leyen

Jätkusuutliku toidu tootmise eesmärgid 2030

Komisjon võtab meetmeid, et:

- vähendada 2030. aastaks keemiliste pestitsiidide kasutamist ja sellega seotud riske 50% võrra;
- vähendada 2030. aastaks kõige ohtlikumate pestitsiidide kasutamist 50% võrra.

↓ 50%

Toitainete üleküllus keskkonnas on peamine õhu, pinnase ja vee reostuse allikas, Mis avaldab kahjulikku mõju elurikkusele ja kliimale. Komisjon võtab meetmeid, et:

- **vähendada toitainete kadu vähemalt 50% võrra**, tagades samas, et mullaviljakus ei halvene;
- **vähendada väetiste kasutamist 2030. aastaks vähemalt 20% võrra**.

Antimikroobikumiresistentsus, mis tuleneb antimikroobikumide kasutamisest looma- ja inimtervise puhul, põhjustab Euroopas igal aastal ligikaudu 33 000 surmajuhtumit. Komisjon **vähendab aastaks 2030 antimikroobikumide müüki põllumajandusloomade ja vesiviljeluse tarbeks 50% võrra**.

Mahepõllumajandus on keskkonnasõbralik tava, mida tuleb edasi arendada. Komisjon edendab ELi mahepõllumajanduse piirkondade arengut, et **2030. aastaks oleks 25% kogu haritavast maast mahepõllumajandusmaa**.

↑ 25%

Eesti seisukohad Euroopa Komisjoni teatise „Strateegia „Talustaldrikule“: õiglase, tervisliku ja keskkonnahoidliku toidusüsteemi edendamiseks“ kohta

VABARIIGI VALITSUS

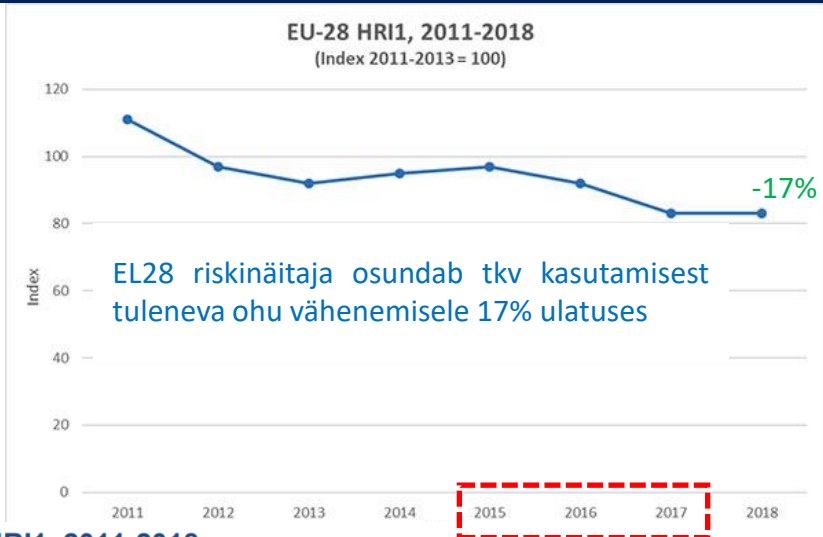
Eesti leiab, et keskenduda tuleks taimekaitsevahenditega seotud riskide vähendamisele ja asjakohastel juhtudel kogustega seotud eesmärkidele.

Taimekaitsevahendite riskide ja kasutatavate koguste vähendamise eesmärgi saavutamise on oluline just Euroopa Liidu tasandil.

Vabariigi Valitsus kinnitas Eesti seisukohad 13. oktoobril 2020. a

Kas -50% eesmärk on õiguslikult siduv?

Ühtlustatud riskinäitaja näitab trendi kulgemist

Kõige ohtlikumate tkv kasutamise vähendamine tähendab „asendust vajavate“ toimeainete kasutuskoguste vähendamise eesmärki 50% ulatuses

Kas see tähendab, et need on keelatud toimeained?

Ei, need 71 toimeainet on heakskiidetud toimeained, kuid tulevikus võib asendamine viia tkv lubade tagasilükkamiseni

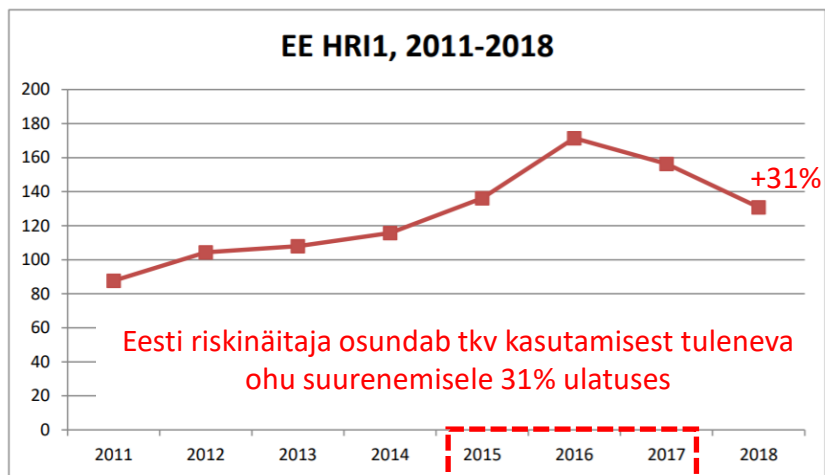
„asendus vajavad“ toimeained on näiteks

- epoksikonasool – Allegro Super
- imasamoks – Cleravo
- metkonasool – Caryx

EE HRI1, 2011-2018

1. Evolution of the overall weighted index, with a baseline of 100, average in 2011-2013

	2011-2013	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
EE HRI1, 2011-2018	100	88	104	108	116	136	171	156	131

Kuidas -50% eesmärk plaanitakse ellu viia 2030?

Liikmesriigid näevad ette strategiadokumentides ette riskide vähendamise mõõdikud

EL ühise põllumajanduspoliitika strateegiakava 2021-2027

2020

- „Talust taldrikule“ eesmärgid tuleb ette näha

Taimekaitsevahendite säästva kasutamise tegevuskava 2023+

Biotsiidid?

Vaadatakse üle kõik taimekaitsealased põhiõigusaktid

DIREKTIIVID

2022

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU DIREKTIIV 2009/128/EÜ,

21. oktoober 2009,

millega kehtestatakse ühenduse tegevusraamistik pestitsiidide säästva kasutamise saavutamiseks

(EMPs kohaldatav tekst)

MÄÄRUSED

2021

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS (EÜ) nr 1107/2009,

21. oktoober 2009,

taimekaitsevahendite turulelaskmise ja nõukogu direktiivide 79/117/EMÜ ja 91/414/EMÜ kehtetuks tunnistamise kohta

MÄÄRUSED

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS (EÜ) nr 1185/2009,

25. november 2009,

mis käsitleb pestitsiidide statistikat

(EMPs kohaldatav tekst)

Rohelepe võimalikud tagajärjed

- põllumajandustoodang langeb 7 - 12%
- toiduainete hinnad tõusevad 8 - 89%
- toiduga mitte kindlustatud inimeste arv suureneb 22 – 186 mln võrra

Allikas: J. Beckma, M. Ivanic, J.L. Jelliffe, F. G. Baquedano, S. G. Scott „Economic and Food Security Impacts of Agricultural Input Reduction Under the European Union Green Deal’s Farm to Fork and Biodiversity Strategies“, Nov 2020

Taimkaitse vaatest viib rohelepe sinna, et tähtis on

kuidas üks vili järgneb teisele

kui terve on seeme ja kui haiguskindel on sort

milline on mulla tervis (F. Roosevelt 1937 “the nation that destroys its soil destroys itself.”)

Prof. E. Truve eksperthinnang insektitsiidide teemal

Prof. E. Truve „[Eksperthinnang insektitsiidide tiaklopriidi, dimetoaati ja Æ-t süpermetriini ning kloorpürifossi alternatiivide olemasolu ning rahuldava tõrjeefekti saavutamise asjaolude väljaselgitamiseks Eesti tingimustes.](#)“ 2019

Analüüsitud alternatiivid: bioloogiline tõrje, feromoonpüünised, püünistaimed, resistentsed sordid ja transgeensed taimed.

Järeldused:

- peitelise eluviisiga kahjurite tõrjumine muutub peaaegu võimatuks ning alternatiivseid lahendusi kättesaadavaid ei ole
- valmis olla 1/3 võrra väiksemateks saakideks
- viljavaheldus, sert. seemne kasutamine ning tasakaalustatud väetamine tasub ära
- lühiajaline leevendus: tkv eriluba
- pikaajaline võimalus: resistentsed sordid ja transgeensed taimed

Glüfosaat – mis võiks juhtuda aasta pärast?

- Glüfosaati sisaldavaid tooteid saab edasi kasutada
- Glüfosaadipõhiste toodete kasutamine tuleb lõpetada ja minna üle künnipõhisele mullaharimisele
- 70%-line pelargoonhape on künnipõhise mullaharimise kõrval täiendav võimalus
- ebatõenäoline, et turule tuleb täiesti uus sama „vägev“ toimeaine
- meil on rohkem teadmisi suhkrumolekuli efektiivsusest

Lauskeelu on kehtestanud Luksemburg

Alates 1. veebruarist 2020 on tühistatud kõik glüfosaati sisaldavate taimekaitsevahendite load.

Turustada on võimalik kuni 30. juunini ning kasutada on võimalik 31. detsembrini 2020.

Keeldu soovis kehtestada ka Austria

Alates 1. jaanuarist 2020

Tulevikuvõimalused

- Olemasolevate taimekaitsevahendite kasutusala laiendamine ning patendikaitse aegumisest tingitud muutused
- Tehisintellekti kasutamine
- Elektronidega seemnete puhtimine
- RNAi ja DNA tehnoloogia, GM-putukate kasutamine

Tulevikuvõimalused

TAIME TERVIST TOETAVAD TOOTED

SEEMNETEL
(seemnetöötlus)

LEHTEDEL
(lehekaudu töötlemine)

KAITSE
abiootiline stress

KAITSE
haigused, kasvuedu

KAITSE
mullakahjurid

Kokkuvõtteks

Adapteerumine

- haiguskindla sordi, terve seemne ja mulla ning
- integreeritud taimekaitse põhimõtete rakendamise kaudu
- koos uute tehnoloogiate omavahelise kombineerimise ja
- tehisintellekti kasutamisest tulenevate võimalustega